

Změna přichází do Nigérie: Důsledky voleb v roce 2023

Ni nationalinterest.org/feature/change-comes-nigeria-consequences-2023-election-206294

11. března 2023

Nedávné volby v Nigérii měly být o změně. Po celé měsíce miliony mladých lidí, kteří byli dlouho apatičtí k politice, nadšeně proudily, a to jak na sociálních sítích, tak osobně, k transparentu kandidáta třetí strany Petera Obiho, který také získal širokou a pozitivní pozornost mezinárodních médií. Po více než deseti letech prolézání z jedné krize do druhé za úřadujícího prezidenta Muhammada Buhariho a jeho předchůdce Goodlucka Jonathana se běžně věřilo, že nejlidnatější země a největší ekonomika v Africe je připravena dát za sebou svou ekonomickou nevolnost a chronickou nejistotu.

Poté, po několika předvídatelných prodlevách a ještě trapnějších útrapách se svými systémy informačních technologií, nezávislá národní volební komise (INEC) v zemi přinesla výsledky: sedmdesátiletý bývalý guvernér Lagosu Bola Tinubu – dlouholetý vládce vlády. All Progressives Congress (APC), kteří ve skutečnosti vedli kampaň se sloganem v jorubštině *Emi l'okan* („Jsem na řadě“), vyhrál prezidentský úřad s přibližně 37 procenty hlasů, čímž porazil oba Atiku Abubakara z hlavní opoziční Lidové demokratické strany (PDP), který získal 29 procent hlasů, a Obi z Labouristické strany (LP), který získal 25 procent.

A přesto bližší prozkoumání toho, co se stalo, ukazuje, že navzdory sklíčenosti – nemluvě o hněvu – na straně mnoha těch, kteří si přejí okamžitější změnu, skutečně probíhá v Nigérii posun, takový, který její sousedé na africkém kontinentě kontinentu, stejně jako jeho globálním partnerům, by bylo dobré věnovat pozornost.

Co se stalo?

Jednoduše, jak poznamenal Phillip van Niekerk v jedné z nejpersvědčivějších analýz, které se objevily bezprostředně po vyhlášení výsledků, „opoziční strany se dopustily strategické chyby tím, že rozdělily své síly“. Bývalý viceprezident, šestasedmdesátiletý Abubakar je trvalým aspirantem na nejvyšší post Nigérie; byla to jeho šestá prezidentská kampaň. V předchozím závodě v roce 2019 vyhrál Abubakar s Obim jako jeho viceprezidentským spolubojovníkem sedmnáct z pětatřiceti států země plus Federální hlavní město. Kdyby se duo nerozpadlo, je velmi pravděpodobné, že by letošní soutěž vyhrálo drtivě.

Navzdory sociálním médiím živené oddanosti jeho mladistvých následovníků – samozvaných „Obidients“ – byl jedenašedesátiletý Obi handicapován limity vozu, který si osvojil pro své prezidentské ambice: prakticky irelevantní LP, které v r. současné Národní shromáždění má pouze jednoho člena ve 109místném Senátu a osm ve 360místné Sněmovně reprezentantů. Kdyby se Obimu nějakým mimořádným činem podařilo získat prezidentský úřad, od té doby by se mocně snažil prosadit cokoli přes zákonodárny sbor ovládaný duopolem APC-PDP, zatímco strana si vedla lépe (získala šest křesel v Senátu a třicet šest křesel ve sněmovně v době psaní tohoto článku to ještě zdaleka není hlavní legislativní síla. Tento scénář však nikdy pravděpodobně nebyl vzhledem ke světské realitě politické dynamiky v nigerijském federálním systému: účinné národní kampaně jsou založeny na organizaci (a kandidátech) na úrovni států a 774 oblastí místní správy země (gubernéři ve dvaceti osmi státech a státní zákonodárci ve všech třiceti šesti státech a federálním distriktu měli být vybráni při hlasování z 11. března – nyní odloženého na 18.

března –, kterému se dostalo velmi málo pozornosti zvenčí; další tři státy mají gubernatoriální hlasování později v tomto roce). LP ani nepostavilo kandidáty do všech voleb po celé zemi. K organizačním potížím této dosud okrajové strany se přidalo odsouzení federálního vrchního soudu za praní špinavých peněz a následná rezignace šéfa jejího výboru pro prezidentskou kampaň Doyina Okupeho pouhé dva měsíce před hlasováním.

I když nelze popřít energii, kterou Obidienti vložili do kampaně, tato převážně městská demografická skupina může představovat aspirace Nigérie, ale sama o sobě nepředstavuje národ, kde je polovina populace stále klasifikována jako venkov. Tato zaujatost byla snadno patrná ve zkreslených průzkumech, prováděných z větší části prostřednictvím mobilních telefonů nebo online, které ukázaly Obimu větší podporu, než se nakonec projevilo v den voleb.

Výmluvný byl také příběh jednoho samozvaného Obidienta, který profilovala Ruth Maclean, šéfka kanceláře pro západní Afriku *New York Times*.. Tato konkrétní Obidientka, která byla výmluvná o svém kandidátovi, retweetovala své příspěvky, blokovala příznivce svých soupeřů a hektorovala své přátele, aby se zaregistrovali k volbám, ale nikdy si nevyzvedla vlastní permanentní voličskou kartu (PVC), protože když narazila na dlouhé fronty, rozhodla se, že neměla „opravdu ráda stres“.

Obidienti mohli být podvedeni mnoha jinými Nigerijci stejným způsobem, který je často nepřesně připisován *New Yorker*ovifilmová kritička Pauline Kael („Nevím, jak mohl vyhrát Richard Nixon. Neznám nikoho, kdo pro něj hlasoval“), ale INEC i mezinárodní společenství přispěly k příběhu, jakkoli nevědomky. Volební komise si před hlasováním neudělala žádnou laskavost tím, že přeháněla netestovaný systém bimodální akreditace voličů (BVAS), který zavedla k ověření nových biometrických PVC vydávaných voličům, a také nedokázala včas shromáždit a zveřejnit výsledky. Některé ze strojů dorazily do Nigérie jen několik dní před hlasováním. Není divu, že nehráli tak, jak slibovali. Problém je však v tom, že v

atmosféře nedůvěry a podezíravosti, která tehdy převládala, neměla INEC žádnou výhodu z pochybností, když se otevření průzkumů zpozdílo nebo se z jakéhokoli důvodu nepodařilo nahrát výsledky. Jako předběžné hodnocení společné volební pozorovatelské mise Národního demokratického institutu a Mezinárodního republikánského institutu vedené bývalým malawským prezidentem Joyce Bandou vyjádřilo stručně: „Výzvy spojené s elektronickým přenosem výsledků a jejich včasným nahráváním na veřejný portál podkopaly důvěru občanů v zásadní moment procesu. Navíc nedostatečná komunikace a nedostatek transparentnosti ze strany [INEC] ohledně jejich příčiny a rozsahu vytvořily zmatek a nahlodaly důvěru voličů v tento proces.“

Van Niekerk poukázal na to, že ačkoli INEC mohl být neschopný, obvinění ze systémových podvodů ve prospěch úřadujícího APC by vyžadovalo téměř dogmatickou víru v promyšlené spiknutí: „Pokud by APC byla dostatečně chytrá, aby provedla operaci výměny hlasů, překvapivě to popřela. sami zvítězili v Katsině, Lagosu, Osunu, Edu, velké části severozápadu a Kano a odměnili Obiho více než 90 procenty hlasů na jihovýchodě.“

Téměř bez výjimky se mezinárodní mediální pokrytí, které vedlo k hlasování, soustředilo na Obiho kandidaturu a shromáždění Obidients kolem ní, což bezděčně přizivovalo to, co se ukázalo jako krátkozraký světonázor. *The Economist* – a to byla stěží jediná publikace, která se dostala do pasti – dokonce publikoval celovečerní článek s titulkem popisujícím Obiho jako „překvapivého favorita v nigerijském prezidentském klání“. Zainab Usman, ředitel programu Carnegie Endowment for International Peace's Africa Program, původem z Nigérie, si posteskl „že „Twitter se stal tak toxickým pro mnoho analytiků na úrovni, kteří se právě rozhodli mlčet online. Proto jsou zde převládající narativy neuvěřitelně nesouladné s reálnou realitou... Ale šikana těch, kteří nesouhlasí s upřednostňovanými narativy, způsobí, že ozvěna bude dutá, hlasitější [a] odtržená od reality.“

Co dál?

Jak PDP, tak LP odsoudily výsledky vyhlášené INEC a ve skutečnosti požadovaly opakování průzkumů ještě před oficiálním vyhlášením těchto výsledků. LP podal právní námitku a očekává se, že PDP bude následovat. Abubakar podal žalobu, aby napadl své ztráty ve volbách v letech 2007 a 2019, ale jeho odvolání byla v obou případech Nejvyšším soudem Nigérie zamítnuta. Obi není v tomto procesu rovněž žádným neznámým, i když s o něco lepším úspěchem než jeho bývalý spolužák: v roce 2003 zpochybnil výsledky klání o guvernéra jihovýchodního státu Anambra, který byl vyhlášen za kandidáta tehdy vládnoucí PDP. ; v roce 2006, po epické právní bitvě, soudy rozhodly v jeho prospěch a složil přísahu. K takovému zvratu však v národním závodě nikdy nedošlo.

Mezitím se očekává, že Tinubu převezme předsednictví 29. května. Vzhledem k tomu, že je stále ještě vypsáno několik ras, APC si udrží mírně sníženou, ale stále pevnou většinu v nigerijském Senátu a pravděpodobně bude mít malou většinu v nigerijském Sněmovna reprezentantů. Je příznačné, že nové Národní shromáždění je značně odlišné, pokud jde o zastoupené strany a jednotlivé členy, než odcházející zákonodárny sbor. V novém orgánu usedne minimálně osm stran. Zatímco PDP zůstává vedoucí opoziční stranou, první volební systém Nigérie znamenal, že mnoho zisků LP a menších stran šlo na její úkor: zatím ztratila nejméně patnáct křesel v Senátu. A zatímco touha po změně nestačila k úplnému převrácení nigerijského politického systému,